

PROEFTUIN ELSENDORP

Samen bereik je meer

De resultaten, geleerde lessen en ervaringen

Gebiedstransformaties Brabant: Elsendorp

Om tot oplossingen te komen voor de grote uitdagingen waar Brabant voor staat, werkt het niet om enkel vanuit de losse grondkavels en beleidsdomeinen te kijken. Door meer gebiedsgericht te kijken en te werken met aanwezige kennis van bewoners en ondernemers uit een gebied, ontstaat er een langdurigere positieve impact op wonen, werken en recreëren. In Brabant is ervoor gekozen ervoor gekozen om te oefenen met deze manier van werken. Daarom worden in verschillende Brabantse gebieden pilots en proeftuinen gedraaid, waarvan proeftuin Elsendorp er een van is.

Met de ontwikkeling van de proeftuin is er in Elsendorp veel ervaring opgedaan met gelijkwaardige samenwerking tussen overheid, ondernemers en inwoners. Elsendorp is daarmee een uitstekend voorbeeld voor het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen vanuit een gebiedsgerichte benadering. Samen met ondernemers en de overheden is teruggeblikt op het proces van de proeftuin. De gezamenlijke lessen, successen en verhalen van de samenwerking in Elsendorp zijn in dit document vastgelegd. Zo kunnen andere dorpskernen en gebieden de inzichten en ervaringen uit de proeftuin benutten om zelf effectief en gericht aan de slag te gaan met participatieve samenwerkingen.

Deze publicatie is onderdeel van de kennisbank van de provincie Noord-Brabant [Samenwerken aan gebiedstransformaties](#).

Inhoudsopgave

01 Wat is de proeftuin

Het dorp Elsendorp heeft de handen ineengeslagen met gemeente Gemert-Bakel, provincie Noord-Brabant en waterschap Aa en Maas in het initiatief: 'Proeftuin Elsendorp'.

De karttrekkers uit de lokale gemeenschap

02 De fases van de proeftuin

Proeftuin Elsendorp is een proces geweest van enkele jaren met verschillende fases en mijlpalen.

De ambtenaren aan het woord

03 De zes geleerde lessen

Met de belangrijkste partners uit het dorp en de overheid is terugblik op de Proeftuin Elsendorp. Er zijn mooie resultaten geboekt en lessen geleerd.

Drie verhalen van ondernemers uit Elsendorp

04 Zelf aan de slag

Op basis van de geleerde lessen van de Proeftuin Elsendorp delen we 10 praktische handvatten, waar je direct mee aan de slag kunt binnen jouw gebiedsgerichte aanpak.

Bestuurders over de proeftuin

“De Proeftuin Elsendorp is een praktisch voorbeeld van het principe ‘diep, rond en breed kijken’. Dit is een van de hoofdpunten uit de Omgevingsvisie en -verordening van de provincie Noord-Brabant.”

01 Wat is de proeftuin?

Elsendorp is een dorp met ongeveer 1100 inwoners in het landelijk gebied van Zuidoost Brabant. De coöperatieve gedachte en het ondernemerschap zitten verweven in de lokale historie van het dorp. Echter, net als vele dorpen door heel Nederland, heeft Elsendorp te maken met uitdagingen in zowel de kern als het buitengebied. Leegstand en verpaupering in het buitengebied, ondernemingen die worstelen met hun toekomst en opvolging, en dreigende krimp van inwonersaantallen door jongerenuitstroom zorgen ervoor dat de leefbaarheid van Elsendorp onder druk staat.

Om met elkaar te zorgen dat Elsendorp ook op lange termijn een mooie plek blijft om te wonen, werken en leven, heeft het dorp de handen ineengeslagen met gemeente Gemert-Bakel, provincie Noord-Brabant en waterschap Aa en Maas in het initiatief: Proeftuin Elsendorp. Met de Proeftuin Elsendorp krijgen alle ondernemers in het buitengebied meer mogelijkheden om hun locatie anders in te zetten, waarmee zij meerwaarde creëren voor henzelf en de omgeving.

Zo zorgt de proeftuin voor meer mogelijkheden voor ondernemers, nieuwe voorzieningen voor inwoners en een beter toekomstbestendige leefomgeving. Met deze manier van samenwerken tussen dorp en de overheden is Elsendorp een leerzaam praktijkvoorbeeld voor andere dorpskernen binnen de gemeente én daarbuiten.

Bekijk de verhalen van de mensen uit de proeftuin

In deze video's vertellen de mensen uit de proeftuin hun ervaringen, inzichten en lessen. Van de ondernemers uit het dorp, de ambtenaren tot aan de bestuurders van de overheden.

1. Kartrekkers uit de lokale gemeenschap

2. De ambtenaren aan het woord

3. Drie verhalen van ondernemers uit Elsendorp

4. Bestuurders over de proeftuin

Wie hebben aan de proeftuin gewerkt?

In 2015 wilde de provincie Noord-Brabant op een vernieuwende manier aan de slag met het tegengaan van leegstand in het buitengebied. Gemeente Gemert-Bakel voelde samen met haar inwoners en ondernemers ook de urgentie om met elkaar aan de slag te gaan om de leefbaarheid in het gebied overeind te houden. Later is ook het waterschap Aa en Maas aangehaakt. De wateropgave is immers groot en het benutten van de kennis van de ondernemers uit het gebied daarbij essentieel.

Proeftuin Elsendorp voorloper Omgevingsplan

Proeftuin Elsendorp ‘werkt’ aan de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en maatschappelijke meerwaarde aan de hand van een structuurvisie, een meerwaardeplan, een bestemmingsplan verbrede reikwijdte en een gebiedsfonds. In de structuurvisie of gebiedsvisie staan de doelen waaraan initiatieven in het buitengebied kunnen bijdragen. Het plan Proeftuin Elsendorp biedt initiatiefnemers een eenvoudiger en snellere procedure met lagere leges. Belangrijk principe is dat ontwikkelingen in de proeftuin een maatschappelijke meerwaarde moeten hebben. Hoe initiatiefnemers daaraan kunnen bijdragen is geregeld in het meerwaardeplan.

Als de Omgevingswet van kracht wordt verdwijnt het bestemmingsplan als instrument en wordt gewerkt met omgevingsplannen. Gemeente Gemert-Bakel heeft dankzij de Proeftuin Elsendorp al waardevolle ervaringen opgedaan met deze nieuwe manier van werken.

Hoe werkt de proeftuin?

Alle ondernemers in het buitengebied van Elsendorp vallen binnen het proces van de proeftuin. De proeftuin biedt dus kansen voor zowel agrarische als niet-agrarische ondernemers. Een ondernemer realiseert met zijn initiatief meerwaarde voor zichzelf en het dorp. De maatschappelijke meerwaarde wordt berekend en de ondernemer investeert op basis daarvan in zijn lokale omgeving of doet een afdracht aan het gebiedsfonds. De afdracht gaat niet naar de gemeente maar naar het dorp. Via een hiervoor opgerichte stichting kiezen inwoners van Elsendorp op basis van de structuurvisie vervolgens hoe de afdrachten aan het fonds worden ingezet. Zo wordt de omgeving van het dorp verbeterd, bijvoorbeeld door het aanleggen van een nieuw wandelpad. Projecten binnen de proeftuin kunnen ook als aanjager fungeren voor het verkrijgen van subsidies, waardoor er meer geld beschikbaar komt voor de proeftuin.

Wil je meer weten over de werkwijze van het bestemmingsplan en het gebiedsfonds? Lees dan meer op [Proeftuin VAB Elsendorp | Gemeente Gemert-Bakel](#) of raadpleeg [Ruimtelijkeplannen.nl](#).

“Het Gallië van Brabant”

Elsendorp kenmerkt zich door een coöperatieve en ondernemende instelling. Niet alleen de ondernemers en inwoners uit het dorp, ook de overheden durfden vooruit te kijken en een nieuwe weg van samenwerken in te slaan. Dat is een basishouding die voorwaardelijk is om een aanpak als deze te doen slagen.

Belangrijke resultaten van de proeftuin

Nieuwe energie en manieren van samenwerken

Een onmisbaar ingrediënt is toegevoegd aan de plannen voor het gebied: “de liefde voor de achtertuin”. Gezamenlijke vooruitgang tussen het dorp en de drie overheden heeft centraal gestaan. Een gedachtegoed dat naadloos aansluit op de geest van de Omgevingswet en kenmerkend is voor de mentaliteit van Elsendorp: ‘Samen bereik je meer!’. Door nauw en op maat samen te werken, maken overheden gericht en effectievere keuzes binnen hun invloedssfeer. Dat brengt de praktijk van het dorp en de taken van de overheid dicht bij elkaar. Daarnaast geeft het inwoners meer zeggenschap én verantwoordelijkheid over de ontwikkeling van de eigen omgeving.

Verbetering van de leefbaarheid in buitengebied en dorp

Door nieuwe economische kansen te creëren en meer mogelijkheden te bieden, geeft de proeftuin perspectief voor ondernemers nu en voor toekomstige generaties. Deze kansen gaan leegstand tegen, bieden alternatieven voor intensieve veehouderij, zorgen voor nieuwe bedrijvigheid en stimuleren verduurzaming van ondernemingen.

Ook het dorp profiteert mee. De investering die ondernemers doen in het gebiedsfonds, worden ingezet voor activiteiten die de leefbaarheid in het dorp verbeteren. Ondernemers investeren ook direct in het gebied, bijvoorbeeld door het verbeteren van de waterkwaliteit of de biodiversiteit. Zo draagt de kwaliteit van het buitengebied ook bij aan de leefbaarheid in de kernen.

Kartrekkers uit de lokale gemeenschap

Willy Donkers (Dorpsoverleg Elsendorp) en Tiny Janssen (Dorpscoöperatie Elsendorp) zijn de kartrekkers vanuit de lokale gemeenschap geweest gedurende de hele proeftuin. Zij vertellen in deze video over het belang van hun rol. Gelijkwaardigheid tussen inwoners, ondernemers en overheid is erg belangrijk voor het slagen van een samenwerking als deze.

“ Wat jullie inbrengen en wat wij inbrengen, dat staat op gelijke voet en we proberen samen tot iets te komen”

“Dit proces is een harmonicaproces. Je hebt periodes waarin een lange tijd ogenschijnlijk weinig gebeurt en periodes waarin in korte tijd enorme stappen worden gezet.”

02 De fases van de proeftuin

In 2015 is het idee voor de Proeftuin Elsendorp ontstaan. De proeftuin kent verschillende fases met elk hun eigen karakter. In de periode van 2015 tot 2024 zijn er verschillende mijlpalen geslagen. Het gesprek tussen overheid, inwoners en ondernemers loopt als een rode draad door de proeftuin heen.

= mijlpaal

= in gesprek

= bouwen

= verkennen

Verkennen

2015 - 2016

Vanuit de urgentie op de gevolgen van vrijkomende agrarische gebouwen (leegstand) ontstond de bestuurlijke wil vanuit provincie en gemeente om aan de slag te gaan

“Als we doen wat we deden, krijgen we wat we kregen”- wens voor een vernieuwende, experimentele aanpak

Start van de stuurgroep

Samen ontwerpen met het dorp (breed en dromend ideeën en wensen ophalen)

Concretiseren

2017 - 2018

Verder vertalen van de brede ideeën naar concrete initiatieven en businesscases

In deze periode is de stap gezet van losse initiatieven naar 1 gezamenlijk breed plan

Visies werden opgesteld en kaders werden op hoofdlijnen bepaald

Het waterschap trad toe aan de samenwerking

Verdiepen

2019 - 2020

Start met het vernieuwende bestemmingsplan verbrede reikwijdte

Er kwam meer helderheid over de voorwaarden, wat maakte dat ook de onmogelijkheden zichtbaar werden. Omslag bij sommige bewoners en ondernemers naar teleurstelling en onvrede

Verschillende keukentafelgesprekken, bijartafelsessies en overleggen om mensen aan te boord te houden

Door corona werd de wandelgangencommunicatie veel moeilijker terwijl dit wel heel belangrijk is

= mijlpaal

= in gesprek

= bouwen

= verkennen

“Als je succes wilt bereiken, ga dan als bestuurder vanaf het startpunt uit van een visie gericht op samenwerking en gelijkwaardigheid. Een proces vanuit je status als bestuurder aanvliegen is gedoemd te mislukken.”

Besluiten

2021-2023

Ontwerp en procedure van het bestemmingsplan

Zienswijzen en botsproeven

Elkaar vast proberen te houden op de stip aan de horizon in het besluitvormingsproces, maar ook als bewoners en ondernemers onderling. Het delen van plannen zorgde soms ook voor zorgen

Vaststelling bestemmingsplan door de gemeenteraad

Eerste initiatieven in uitvoering gegaan

Borgen en groeien!

2024 en verder

Nu is het moment aangekomen om stil te staan bij wat is bereikt en de volgende stap in de uitvoering te zetten. Ook wordt er samen gebouwd aan het ontwikkelen van meer initiatieven

De ambtenaren aan het woord

De drie verschillende overheden (de gemeente, de provincie en het waterschap) werken op een andere manier dan gebruikelijk samen. In plaats van zich primair te focussen op de eigen taken en verantwoordelijkheden, keken ze samen naar het te realiseren doel: een leefbaar buitengebied.

Dit deden ze door waar mogelijk buiten de gebaande regels en paden te kijken en te werken. In deze video hoor je hoe zij dit hebben gedaan en wat ze geleerd hebben.

“We geven ruimte. Ruimte aan ondernemers in het buitengebied, maar ook ruimte voor natuur en recreatie en maatschappelijke opgaven.”

“Als ondernemer vind ik het belangrijk dat er een goede balans is tussen Elsendorpse ondernemers en nieuwe initiatieven van mensen die niet uit Elsendorp komen. Daarmee creëer je nieuwe energie én behoud je de identiteit van het gebied.”

03 De zes lessen uit Elsendorp

Met de belangrijkste partners uit het dorp en de overheid (bestuurlijk en ambtelijk) is teruggeblikt op de Proeftuin Elsendorp. Met de proeftuin zijn mooie resultaten bereikt voor de ondernemers uit het gebied. Ook zijn er successen op het gebied van samenwerking en participatie tussen dorp en overheid. Het proces was niet altijd makkelijk. Vaak werd er voor twee stappen vooruit, ook één stap weer terug gezet. Uiteindelijk heeft dit wel tot belangrijke inzichten en lessen geleid die andere gebieden op weg kunnen helpen om zelf op een gebiedsgerichte wijze aan de slag te gaan. Want onderaan de streep is deze manier de weg naar een toekomstbestendig buitengebied en dorp.

“Ja het dorp als basis, maar soms is er ook regie vanuit de overheid nodig op het proces. Om te voorkomen dat de kartrekkers teveel op hun schouders krijgen.”

“Je moet een samenwerking als de Proeftuin Elsendorp zelf ervaren om te zien welke meerwaarde het heeft. Het is ook nog heel leuk doordat je echt samen aan het bouwen bent. Het gebied in gaan en extra gesprekken voeren, verrijkt je rol als ambtenaar.”

01. Het dorp als basis

Alles begint met het dorp en de mensen die in het gebied wonen. De energie en motivatie vanuit het dorp is het fundament waarop de proeftuin is gebouwd. Investeren in het gesprek tussen de overheid en de gemeenschap blijft gedurende de hele periode van belang. In Elsendorp zijn er twee kartrekkers vanuit het dorp opgestaan. Zij zitten middenin het hart van de gemeenschap en spreken de taal van de overheid de overheid. De betrokkenen uit de proeftuin zien deze rol als essentieel voor het slagen van deze nieuwe manier van werken. De kartrekkers hebben de energie uit het dorp gehaald, vastgehouden en het belang uitgedragen. Het is belangrijk dat de kartrekkers een neutrale houding, achtergrond hebben en een groot draagvlak in de dorpsgemeenschap.

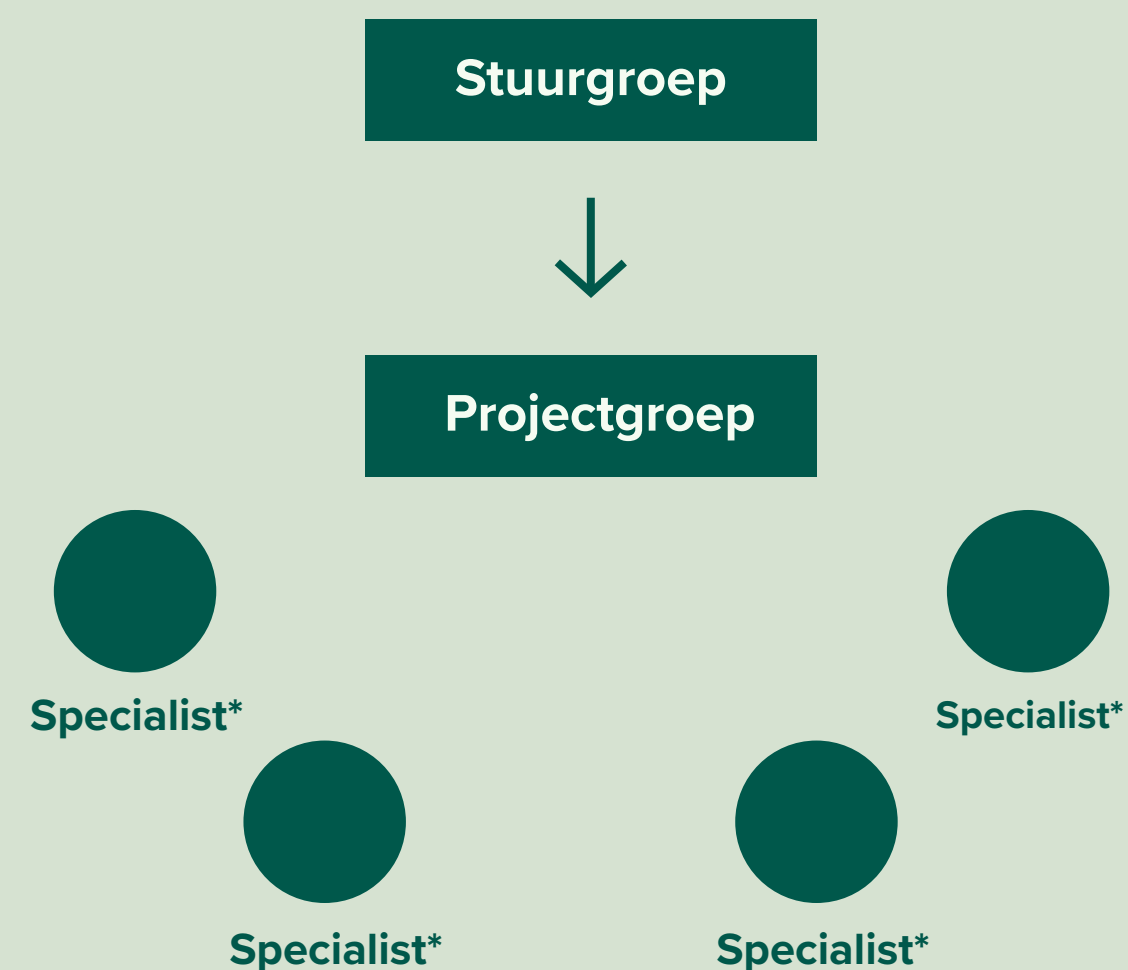
02. Nieuwe rol vanuit de overheid

De overheid bepaalt samen met de gemeenschap waar je naar toe wilt en binnen welke kaders, maar de weg er naar toe laat je los. De kennis en kunde van de inwoners en ondernemers krijgen meer ruimte. De toetsende rol gaat meer naar de achtergrond.

De betrokken ambtenaren hebben tijd en ruimte gekregen vanuit hun eigen organisatie om te experimenteren met deze nieuwe rol. Daarbij hebben zij wel ervaren dat dit soms het nodige lobbywerk vraagt. Het is belangrijk de juiste mensen op het juiste moment mee te nemen in de werkwijze van de proeftuin. Zo had de gemeenteraad beter meegenomen kunnen worden vanaf de start. Voor de gemeenteraden (de proeftuin omvat drie bestuursperiodes) betekende het ook een nieuwe rol. Daarin moet de raad worden meegenomen. Niet alleen door hen te informeren, maar ook door hen mee te nemen in de kaders.

Georganiseerd vanuit gelijkwaardigheid

Er is gewerkt met een stuurgroep en een projectgroep waar de overheden én het dorp (de kartrekkers) aan deelnamen. Daarmee is de gelijkwaardige relatie meteen vanaf het begin goed neergezet, omdat iedereen op alle lagen vertegenwoordigd was. Deze manier van werken is vastgelegd in een intentieovereenkomst aan het begin van de proeftuin.

*Flexibel inzetbare specialisten op o.a. ruimtelijke procedures, juridische kennis en communicatie.

“Ben scherp op de rol van externe partijen. Het is belangrijk dat iedereen die bijdraagt aan de ontwikkeling van initiatieven ook snapt wat de visie van de proeftuin inhoudt en hiermee kan werken.”

03. Urgentie, lef en doen

Alles begint bij een gedeelde urgentie dat verandering noodzakelijk is voor de leefbaarheid in het dorp, nu en in de toekomst. Vanuit deze urgentie is er (bestuurlijk) lef nodig om dingen anders te doen. Door te zetten, los te laten, ook als je niet weet wat de uitkomst gaat zijn. Gewoon doen en uitproberen. Intensief samenwerken, innoveren en participatie zijn processen die tijd en geduld kosten. Ze mogen soms schuren en stroperig zijn. Zo wordt een basis voor de nieuwe manier van werken gelegd. Twee stappen vooruit, één stap terug. Daarbij is het wel essentieel om tijdig knopen door te hakken en duidelijke beslissingen te nemen. Wat soms ook kan betekenen dat je opnieuw begint of resoluut afscheid neemt van het oude. Het is dus balanceren tussen volharding, durven stoppen of het plan om te gooien als dat nodig is.

04. We gaan er samen voor!

Eigenlijk vanaf de start van de proeftuin is er een “we gaan er samen voor”-gevoel tussen de drie overheden en de twee kartrekkers. Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Het is goed gelukt om elkaar steeds op tijd te vinden en een samenwerking op te bouwen, bijna op persoonlijk niveau.

Een goede samenwerking wordt gebouwd door: vertrouwen in en respect voor elkaar, een gezamenlijk doel, elkaar ook durven aanspreken en bouwen aan een onderlinge relatie. Ook moet duidelijk zijn wie wat doet in de vorm van een heldere taakverdeling en het benoemen van verantwoordelijkheden. De frequentie van het bestuurlijk overleg (de stuurgroep) bijgedragen gelijkwaardige samenwerking tussen de drie overheden en het dorp. De insteek is altijd geweest om samen naar oplossingen te zoeken. Verbinding tussen de bestuurders en de ambtenaren is daarbij belangrijk.

Gedurende de Proeftuin Elsendorp is op meerdere momenten geprobeerd om ook de belangenverenigingen goed aan te haken op de samenwerking. Dit is niet in elke fase van de proeftuin goed gelukt. Want de betrokkenen uit de proeftuin geven aan dat de belangenverenigingen wel een belangrijke partner zijn in een aanpak zoals de Proeftuin Elsendorp.

“Het is belangrijk dat je als overheid niet teveel op de details en regels gaat toetsen binnen de plannen van ondernemers. Dat levert niet alleen veel bureaucratie op, maar ook vertraging, omdat de ondernemers hun plan steeds moeten aanscherpen. Dit komt niet altijd ten goede van de maatschappelijke impact van het initiatief.”

05. Het is mensenwerk

De basis van deze proeftuin is het samenwerken als mensen en niet alleen als organisaties. Het is belangrijk te investeren in het contact tussen ondernemers (ook onderling) en de overheden. Er bestaat dus ook geen blauwdruk over hoe een proces als de proeftuin aan te vliegen. Investeren op de relatie is de basis. Dat zou dan ook altijd het startpunt moeten zijn. Vertrouwen en gelijkwaardigheid is hierbij de sleutel. De bijdrage van de kartrekkers of de initiatiefnemers is net zo belangrijk als de bijdrage en de rol van de overheid. Het is belangrijk om dit aan de voorkant naar elkaar uit te spreken en te starten vanuit vertrouwen en niet vanuit eerst vertrouwen winnen.

06. Duidelijke communicatie & verwachttingsmanagement

Verwachttingsmanagement over wat wel en niet kan én het proces is ontzettend belangrijk. Een nieuwe manier van werken kost tijd en je moet mensen aangehaakt houden. Elke fase en elke doelgroep vraagt om andere informatie en een andere manier van communicatie & participatie. Soms gaat het om samen dromen over de toekomst en mogelijkheden in een gebied. In een andere fase zijn heldere kaders over de mogelijkheden en randvoorwaarden belangrijk. Ook als er geen nieuws is, kun je toch informeren over wat de stand van zaken is. Zo voorkom je dat ondernemers gedurende het proces afhaken.

Tussen de overheid en de ondernemers zijn verschillende verwachtingen over het tempo waarmee stappen gezet kunnen worden. Sommige ondernemers hebben te maken met een urgente persoonlijke situatie. In Elsendorp heeft het proces voor sommige ondernemers te lang geduurd, kwamen te zitten. Zij hebben ervoor gekozen om niet meer deel te nemen aan de proeftuin. Een geleerde les is daarom om te onderzoeken of het mogelijk is om te werken met verschillende tijdspaden afhankelijk van de tijdsplanning van de verschillende initiatieven.

Drie verhalen van ondernemers uit Elsendorp

Drie ondernemers, Bardoel, Haegens en Schaap, vertellen over hun initiatieven die zij dankzij de proeftuin kunnen gaan realiseren. De ruimte die de proeftuin geeft, biedt niet alleen toekomstperspectief voor de ondernemers, maar draagt ook bij aan de leefbaarheid van Elsendorp.

“In een dorp horen bepaalde grote bedrijven te zitten. Dat is geen schouderklopje naar onszelf, maar we willen wel heel graag iets terug doen voor het dorp.”

04 Zelf aan de slag!

Op basis van de geleerde lessen over de Proeftuin Elsendorp geven we je 10 praktische handvatten waar jij zelf mee aan de slag kan.

Benut frisse energie bij jonge ondernemers

Jonge ondernemers willen graag een perspectief op de toekomst. Zij bouwen hun leven op in het gebied en het dorp. Deze nieuwe generatie draagt de komende jaren nog bij aan de levendigheid in het dorp. Hun motivatie om vol te houden, ook als lang duurt of lastig is, is groot.

Zet ambassadeurs in

Werk met mensen die het verhaal, belang en de urgentie uitdragen. Deze ambassadeurs inspireren anderen om ook aan te haken.

Eerst aan de bar

Zoek het persoonlijke en ontspannen contact. “Eerst aan de bar!” Dat werkt vaak beter dan een formele setting. Als overheid kun je de kleine ontmoeting en het persoonlijke contact ook heel goed faciliteren en natuurlijk zelf ook voeren. Als je zelf aan tafel gaat, hoor je welke zorgen er zijn en neem je inwoners serieus.

Stem je communicatie af per doelgroep

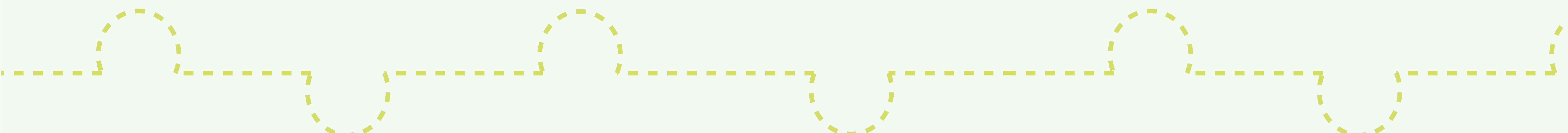
Maak regelmatig een (nieuwe) stakeholderanalyse en op basis hiervan een communicatielij. De informatiebehoefte per doelgroep kan gedurende het proces veranderen dus blijf hierop reflecteren. Maak ook tussenstappen zichtbaar. Zo houd je de beweging erin.

Stel samen heldere principes op

Als je een experimenteel traject start, weet je niet welke stappen je precies wanneer gaat zetten. Zonder houvast starten is daarbij geen goed idee. Stel strakke spelregels of principes op die gedurende het proces een houvast bieden, voor zowel het dorp als de overheid.

Ondersteun de vrijwilligers professioneel

Vrijwilligheid van de kartrekkers uit de gemeenschap kan bijdragen aan een neutraal imago. Er is wel een grens aan wat je van vrijwillige inzet kunt verwachten. Als overheid ondersteun je de kartrekkers door bijvoorbeeld secretariële of projectondersteuning te bieden. Ook kun je vrijwilligers faciliteren door mensen en initiatieven bij elkaar te brengen.

Leer elkaar kennen

Verdiep je in elkaars organisaties, want dan begrijp je beter waarom de ander doet wat ie doet. Dit vraagt extra huiswerk, maar draagt bij aan onderling begrip en daarmee vertrouwen in elkaar.

Gebruik creatieve gespreksmethodes

Organiseer bij de start van een nieuwe samenwerking sessies waar je met alle stakeholders ruimte maakt voor een nieuwe invalshoek. Creatieve methoden zetten mensen in een andere stand en dragen bij aan het creëren van een gezamenlijk beeld. Wel is het belangrijk aandacht te hebben voor heldere verwachtingen over het vervolg. Soms kan een inspiratiesessie mensen het idee geven dat alles mogelijk is.

Zet gelijkwaardigheid voorop

Je bouwt aan gelijkwaardigheid door samen aan tafel te gaan zitten en de vraag te stellen: “wie kan dit het beste doen?” Als je een experiment start ga je samen opzoek naar nieuwe paden. Iedereen heeft daarin zijn eigen expertise, rol en mandaat die je omzet in gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het resultaat. Dat werkt alleen als je gelijkwaardig aan tafel zit, elkaars inbreng serieus neemt en een gedeeld toekomstbeeld hebt.

Investeer in een goede overdracht

Omdat een proeftuin meerdere jaren duurt, krijg je hoe dan ook te maken met wissels van mensen. Het is erg belangrijk om een goede overdracht te doen om nieuwe betrokkenen snel op vlieghoogte te brengen. Dit is belangrijk om te voorkomen dat ondernemers meerdere keren hetzelfde verhaal moeten doen.

Bestuurders over de proeftuin

Bestuurders vertellen over hoe zij meer het gesprek zijn aangegaan met mensen uit het gebied. Ze delen wat het vraagt van hen als bestuurders om meer los en over te laten aan ondernemers en inwoners. Omdat dit een nieuwe manier van werken is, ontstaat er soms weerstand en moet je vol blijven houden ook als het moeilijk wordt. Uiteindelijk groeit het verantwoordelijkheidsgevoel bij de ondernemers, wat leidt tot betere oplossingen voor het gebied.

“De identiteit en het karakter van het dorp laten spreken.”

Colofon

De publicatie Proeftuin Elsendorp “Samen bereik je meer” is ontwikkeld door Zet, in opdracht van de provincie Noord-Brabant. Zet heeft voor het ontwikkelen van deze publicatie de geleerde lessen opgehaald bij de betrokken partners in drie sessies in oktober 2023.

Deze publicatie is onderdeel van de kennisbank van de provincie Noord-Brabant [Samenwerken aan gebiedstransformaties](#).

Realisatie

Julia van Engelen (Zet)
Sanne van Deijl (Zet)

Foto's

Gemeente Gemert-Bakel
Persoonlijk beeldmateriaal

Video's

Mattijs Smit

www.wijzijnzet.nl / 013 5441440 / 06 25755399
Statenlaan 4 / Postbus 271 / 5000 AG Tilburg

LinkedIn @zet

Wat zeggen betrokkenen over de toekomst?

“Een positieve blik op de toekomst: proeftuin biedt een mooie basis, maar het blijft aanpoten, volhouden hard werken!”

“Liefde voor het gebied, de leefbaarheid, de natuur, de bewoners en ondernemers en het samenspel blijft voorop staan.”

“Successen vieren!”

“De afgelopen jaren hebben we van de proeftuin een veilig huisje gemaakt, zoals die van een slak. De komende periode gaan we langzaam steeds verder ons spoor achter laten.”

Contact

Provincie Noord-Brabant

www.brabant.nl/kennisprogramma-gebiedstransformaties

Provincie Noord-Brabant
Brabantlaan 1
5216 TV 's-Hertogenbosch
Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch

<https://www.gemert-bakel.nl/proeftuin-vab-elsendorp>

Bezoekadres
Ridderplein 1, 5421 CV Gemert

Postadres
Postbus 10.000, 5420 DA Gemert

<https://www.aenmaas.nl/actueel/uitvoering-proeftuin-elsendorp-start/>

Waterschap Aa en Maas

Bezoekadres
Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch

Postadres
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

<https://www.elsendorp-online.nl/contact/>

info@elsendorp-online.nl